

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра цивільного, господарського та екологічного права

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Пушкіна О.В.

«25» червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СІМЕЙНЕ ПРАВО»

Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Рівень вищої освіти.....	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Право
Статус	вибіркова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю ...	залік
Термін викладання	4-й семестр (7,8 чверть)
Мова викладання	українська

Викладач: Махова Лілія Олексіївна

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма вибіркової дисципліни «Сімейне право» для першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Право» спеціальності 081 Право / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», кафедра цивільного, господарського та екологічного права. – Д.:НТУ «ДП», 2025. – 20 с.

Розробник: Махова Лілія Олексіївна, старший викладач кафедри цивільного, господарського та екологічного права.

Робоча програма призначена для реалізації компетентного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Робоча програма стане в нагоді для формування змісту підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедр університету.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 081 Право (протокол № 7 від 23.05.2025р.).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	6
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	6
6 СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ	7
7. ПОЛІТИКА КУРСУ	.....
8. ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	14
9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	14

1. МЕТА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Право» спеціальності 081 Право здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до вибіркової дисципліни «Сімейне право» віднесено такі результати навчання:

РН ₄	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми
РН ₅	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю
РН ₆	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему
РН ₂₁	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки
РН ₂₂	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях
РН ₂₃	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях

Метою вивчення вибіркової дисципліни «Сімейне право» є:

- засвоїти необхідний обсяг систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, що формують юридичне мислення у сімейних відносинах;
- набути умінь і навичок щодо застосування теоретичних правових знань у практичних ситуаціях;
- знати та вміти аналізувати загальні положення та сфери дії сімейного законодавства, застосовувати положення законодавства для вирішення сімейно-правових спорів;
- проводити ґрунтовний юридичний аналіз конкретних життєвих ситуацій, які виникають в сім'ї;
- складати проекти сімейно-правових договорів, окремих звернень громадян до державних та судових органів.

2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
РН ₄	ДРН 1	Орієнтуватися в особливостях правового регулювання сімейно-правових відносин.
РН ₅	ДРН 2	Своєчасно визначати проблеми правового регулювання сімейно-правових відносин і, керуючись нормами діючого законодавства України, вирішувати питання захисту прав та інтересів суб'єктів сімейного права.
РН ₆	ДРН 3	Тлумачити чинне сімейне законодавство та правильно застосовувати його при вирішенні практичних завдань, аргументуючи власну точку зору щодо прийнятого рішення
РН ₂₁	ДРН 4	Застосовувати набуті знання у різних сімейно-правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
РН ₂₂	ДРН 5	Складати проекти необхідних актів застосування сімейного права відповідно до правового висновку зробленого у різних сімейно-правових ситуаціях.
РН ₂₃	ДРН 6	Вирішувати сімейно-правові спори, що можуть виникати під час перебування у сімейно-правових відносинах.

3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Б8 Цивільне право (загальна частина)	орієнтуватися в чинному цивільному законодавстві
	аналізувати юридичні факти, які є підставами встановлення цивільно-правових відносин
	тлумачити чинне цивільне законодавство
	правильно використовувати й застосовувати норми цивільного права до конкретних життєвих ситуацій
	складати проекти основних цивільно-правових документів
Б05 Теорія держави та права	Аналізувати правові явища з використанням понять та інших правових засобів згідно науки теорії держави та права.
	Орієнтуватися в чинному законодавстві
	Правильно використовувати й застосовувати норми права до конкретних життєвих ситуацій.
	Складати проекти правових документів

4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна			заочна		
		аудиторні заняття	самостійна робота			аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	30	51	69			14	61
практичні	15					4	39
лабораторні	-	-	-			-	-
контр.зах.	6		-			2	-
РАЗОМ:	120	51	69			20	100

5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять на 4-й семестр	Обсяг складових, години
	Види та тематика навчальних занять на 4-й семестр	
	ЛЕКЦІЇ на 4-й семестр	30
ДРН 1-6	1. Поняття, предмет, методи, принципи сімейного права. Джерела сімейного законодавства.	2
ДРН 1-6	2. Сімейні правовідносини.	2
ДРН 1-6	3. Шлюб. Недійсність шлюбу.	4
ДРН 1-6	4. Припинення шлюбу. Режим окремого проживання подружжя.	4
ДРН 1-6	5. Особисті немайнові правовідносини подружжя	2
ДРН 1-6	6. Правовий режим майна подружжя.	2
ДРН 1-6	7. Шлюбний договір.	2
ДРН 1-6	8. Зобов'язання подружжя по утриманню	2
ДРН 1-6	9. Визначення походження дітей	2
ДРН 1-6	10. Особисті немайнові правовідносини батьків та дітей	2
ДРН 1-6	11. Майнові правовідносини батьків та дітей	2
ДРН 1-6	12. Форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування: усиновлення, опіка та піклування.	4
	ПРАКТИЧНІ на 4-й семестр	15
ДРН 1-6	1. Історія розвитку сімейного права та сімейного законодавства. Поняття та джерела сімейного законодавства України.	2
ДРН 1-6	2. Шлюб та сім'я. Недійсність шлюбу. Припинення шлюбу. Режим окремого проживання подружжя.	2
ДРН 1-6	3. Особисті і майнові правовідносини подружжя.	3
ДРН 1-6	4. Особисті правовідносини батьків та дітей.	2
ДРН 1-6	5. Майнові правовідносини батьків та дітей	2
ДРН 1-6	6. Інші форми влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування: патронат, прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу	4
РАЗОМ за 4-й семестр навч.занять		45

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Кредити ЄКТС навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	Засоби діагностики	Процедури	засоби діагностики	процедури
Лекції	Контрольні завдання за кожною темою	Виконання завдань під час лекцій	диф.залік	визначення середньозваженого результату поточних контролів; надання відповідей під час заліку
Семінари	Контрольні завдання за кожною темою	Виконання завдань під час семінарських занять		
	або індивідуальні завдання	Виконання завдань під час самостійної роботи		

6.3. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів. Поточна успішність складається з успішності за оцінки за роботу на семінарських заняттях (оцінюється всі заняття, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 10 балів). Отримані бали на семінарських заняттях (максимально 20 балів) додаються до оцінки з підсумкової (тестової) роботи в кінці семестру (30 балів) та є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни Підсумкова тестова робота наведена нижче в таблиці і

складає максимум 100 балів. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100

6.4. Критерії оцінювання за роботу на семінарських заняттях:

Семінарські заняття оцінюються максимально у 10 балів кожне, причому:

10 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури;

8 балів – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу;

6 балів – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;

4 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

2 бали – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відсутність відповіді.

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - спеціалізованих концептуальних знань на	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи; критичне осмислення проблем у навчанні та /або професійній діяльності та на межі предметних галузей	рівні новітніх досягнень; - критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
♦ розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; ♦ провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - оновлювати знання; - інтегрувати знання; - провадити інноваційну діяльність; - провадити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
♦ зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; ♦ використання іноземних мов у професійній діяльності	Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	(доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності	
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Автономність та відповідальність		
♦ відповідальність за розвиток професійного знання	Відмінне володіння компетенціями: - використання принципів та	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
і практик, оцінку стратегічного розвитку команди; здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним	методів організації діяльності команди; - ефективний розподіл повноважень в структурі команди; - підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); - стресовитривалість; - саморегуляція; - трудова активність в екстремальних ситуаціях; - високий рівень особистого ставлення до справи; - володіння всіма видами навчальної діяльності; - належний рівень фундаментальних знань; - належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	
	Упевнене володіння компетенціями автономності та відповідальності з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння	65-69

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

7. ПОЛІТИКА КУРСУ

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс-365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Сімейне право» (www.do.nmu.org.ua)

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах,

відраджень, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність, введений військовий стан або в період епідемій) навчання може відбуватися дистанційно - в онлайн-формі, за графіком, погодженим з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту вибіркової дисципліни «Сімейне право».

8. ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ ТА/АБО ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/310 для проведення лекційних та семінарських занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365.

Технічні засоби навчання.

- мультимедійне обладнання;
- інформаційно-комунікаційні засоби;
- персональні комп'ютери.

Дистанційна платформа MOODL.

Google Диск.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ НОРМАТИВНІ АКТИ

Міжнародно-правові акти

1. Загальна декларація прав людини. Документ Організації Об'єднаних Націй, прийшлий і проголошений Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р.
2. Конвенція про захист прав людини та основних свобод. Рим, 4 листопада 1950 року. Ратифіковано Законом України від 17.07.97 р.
3. Європейська соціальна хартія. Страсбург, 3 травня 1996 р.

4. Європейська конвенція про громадянство. Документ Ради Європи, Страсбург, 6 листопада 1997 р.
5. Конвенція про правову допомогу та правові відносини в цивільних, сімейних та кримінальних справах. Міжнародна угода від 22 січня 1993 р.
6. Віденський Міжнародний план дій з проблем старіння. Документ Організації Об'єднаних Націй, Відень, 5-6 серпня 1982 р.
7. Конвенція про права дитини. Документ Організації Об'єднаних Націй, схвалено на 44-й сесії Генеральної Асамблеї ООН, резолюція 44/25 від 20 листопада 1989 р.
8. Декларація про соціальні і правові принципи, що стосуються захисту і благополуччя дітей, особливо при передачі дітей на виховання і їхнє усиновлення на національному і міжнародному рівнях. Прийнята резолюцією 41/85 Генеральної Асамблеї від 3 грудня 1986 року.
9. Конвенція про захист дітей та співробітництво в галузі міждержавного усиновлення. Документ Ради Європи, прийнятий сесією Гаазької конференції з міжнародного приватного права 29 травня 1993 р.
10. Європейська конвенція про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми. Документ Ради Європи, Люксембург, 20 травня 1980 року.
11. Конвенція про стягнення за кордоном аліментів. Документ Організації Об'єднаних Націй від 20 червня 1956 р.
12. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Документ Організації Об'єднаних Націй від 18.12.1979 р.
13. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. Документ Організації Об'єднаних Націй від 16.12.1966 р.
14. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права. Документ Організації Об'єднаних Націй від 16.12.1966 р.
15. Європейська Конвенція про усиновлення дітей (переглянута). Україна підписала 27.11.2008 р. Дата ратифікації 15.02.2011 (із застереженням).

Національне законодавство

1. Конституція України від 28.06.1996 р.
2. Конвенція про стягнення аліментів за кордоном від 20.06.1956 р.
3. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Офіційний вісник України. 2003. № 11. Ст. 461.
5. Цивільний процесуальний кодекс України 18.03.2004 р.
6. Закон України від 26.04.2001 року «Про охорону дитинства».
7. Закон України від 13.01.2005 року «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування».
8. Закон України від 15.11.2001 року «Про попередження насильства в сім'ї».
9. Закон України «Про ратифікацію Європейської Конвенції про усиновлення дітей (переглянута) від 15.02.2011 р. № 3017-IV.

10. Закон України від 20.07.2006 р. «Про приєднання України до Конвенції про стягнення аліментів за кордоном».
11. Порядок стягнення аліментів на дитину (дітей) у разі виїзду одного з батьків для постійного проживання в іноземній державі, з якою не укладено договір про надання правової допомоги, затверджений постановою Кабінету Міністрів України.
12. Декларація про загальні засади державної політики України стосовно сім'ї та жінок, затверджена постановою Верховної Ради України від 05.03.1999 року.
13. Положення про дитячий будинок сімейного типу, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 р.
14. Положення про прийомну сім'ю, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2002р.
15. Перелік видів доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів на одного з подружжя, дітей, батьків, інших осіб, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26.02.1993 р.
16. Порядок стягнення аліментів на дитину (дітей) у разі виїзду одного з батьків для постійного проживання в іноземній державі, з якою не укладено договір про подання правової допомоги, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 р.
17. Порядок розгляду заяв про зміну імені (прізвища, власного імені, по батькові) фізичної особи, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 р.
18. Умови та порядок штучного запліднення та імплантації ембріона (ембріонів) та методів їх проведення, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 04.02.1997 р.
19. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Державного департаменту з усиновлення та захисту прав дитини» від 25.03.2006 р. № 367.
20. Постанови КМУ від 8.10.2008 р. N 905 (діє з 1.12.2008 р.) Про затвердження порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сімейне право України: Підручник/ Л.М. Баранова, В.І. Борисова, І.В. Жилінкова та ін.; За заг. ред. В.І. Борисової та І.В. Жилінкової. - К.: Юрінком Інтер, 2023. - 264с.
2. Гурська Т. Охорона здоров'я і репродуктивні права жінок (цивільно-правовий аспект)// підприємництво, господарство і право. - 2024. - № 2.
3. Дзера О. Деякі проблеми врегулювання відносин власності подружжя в новому Сімейному кодексі України// Юридична Україна. - 2021. - № 1.
4. Короткова Л., Віхров О. Сімейне право України (історичний огляд)// Право України. - 2024. - № 11-12.
5. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України/ За ред. Ю.С. Червоного. Перевипуск - К.: Істина, 2020. - 464с.

6. Ромовська З.В. Українське сімейне право: Підручник для студентів вищих навчальних закладів.-К.: Правова єдність, 2023 р.
7. Сімейне право України: Підручник/ За ред. Гопанчука В.С. - К.: Істина, 2022. - 304с.
8. Сімейне право України: Підручн./ За ред.. Ю.С. Червоного.- К.: Істина, 2023 р.
9. Дякович М.М. Правовий режим майна подружжя / М.М. Дякович // Довідник нотаріуса. - 2023. - № 2. - С 15-16.
10. Шевченко А. Становлення та розвиток основних інститутів українського шлюбно-сімейного права Х-ІХ ст.ст. Монографія /А. Шевченко, В. Озель.- Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД», 2022.-292.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Корисні веб-сайти:

www.president.gov.ua – Президент України.
www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України.
www.kmu.gov.ua – Кабінет Міністрів України.
www.minjust.gov.ua – Міністерство юстиції України
www.bank.gov.ua – Національний банк України
www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет статистики України.
www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
www.ccu.gov.ua/ - Конституційний Суд України
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/– Верховний Суд

Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
www.lib.academv.sumy.ua – Бібліотека банківської справи.
www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М. Горького.
www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна
<http://univd.edu.ua/ibportal/> - Бібліотека Харківського національного університету внутрішніх справ.

Юридичні електронні журнали та газети:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/b19> – Офіційний вісник України
[http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(firstview\)/vis.html?OpenDocument&Count=1000](http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(firstview)/vis.html?OpenDocument&Count=1000) – Вісник Верховного Суду України.
<https://pravo.ua/> - Видання «Юридическая практика».
www.yur-gazeta.com – Газета «Юридична газета»

www.ukurier.gov.ua - Газета «Урядовий кур'єр».
<https://yvu.com.ua/> - Газета «Юридичний Вісник України».
www.ccu.gov.ua/ - Науковий фаховий журнал «Вісник Конституційного Суду України»
www.nbuv.gov.ua/ - Науковий фаховий журнал «Вісник Національної академії прокуратури України».
www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pgip/index.html - Науковий фаховий журнал «Підприємництво, господарство і право».
www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/index.htm - Науковий фаховий журнал «Форум права».
www.nbuv.gov.ua/e-journals/prtup/index.html - Науковий фаховий журнал «Право та управління»
<http://iadvocate.com.ua/avtoram.html> - Науковий журнал «Адвокат»
www.pravoua.com.ua - Юридичний журнал «Право України».
<https://protocol.ua/ua/> – Юридичний інтернет ресурс.

Міжнародні суди:

www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

Міжнародні економічні і фінансові організації:

www.imf.org – Міжнародний валютний фонд.
<https://www.un.org/> – Організація Об'єднаних Націй.
www.wto.org – Світова організація торгівлі.
www.worldbank.org – Група Світового Банку.

1. Довідник користувача ЄКТС [Електронний ресурс]. URL: http://mdu.in.ua/Ucheb/dovidnik_koristuvacha_ekts.pdf (дата звернення: 04.11.2017).
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 04.11.2017).
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 04.11.2017).
4. Національна рамка кваліфікацій. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347)

[Електронний ресурс]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/347-2018-п> (дата звернення: 04.08.2018).

6. Рекомендації до структури і змісту робочої програми навчальної дисципліни. Додаток 2 до листа МОН України від 9.07.2018 №1/9-434.

7. Стандарти і рекомендації забезпечення якості на європейському освітньому просторі. URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf (дата звернення: 04.11.2017).

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СІМЕЙНЕ ПРАВО»

для бакалаврів спеціальності 081 Право

Розробник: Махова Лілія Олексіївна

У редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49600, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19